

Samenvatting:

Al enige tijd bestaat het voornemen te komen tot een herziening van de gemeenschappelijke regeling ISD Midden-Langstraat. Besloten is dit in twee stappen te doen. De eerste herziening richt zich vooral op het treffen van een adequate regeling voor overschotten en tekorten op het inkomensdeel en het participatiebudget en daarnaast een enkele inhoudelijke aanpassing of technische verbetering. Op basis van de bijgevoegde conceptverordening kunnen de colleges en raden geadviseerd worden over te gaan tot de 3de herziening van de gemeenschappelijke regeling ISD Midden-Langstraat. Omdat de beoogde ingangsdatum van deze verordening 1 januari 2011 is, is het nodig dat u tevens besluit het resultaat 2010 in beginsel te verdelen analoog aan de systematiek van de te herziene verordening.

Voorgeschiedenis:

Bij het vaststellen van de jaarrekening 2008 is vastgesteld dat de Gemeenschappelijke Regeling ISD Midden-Langstraat niet voorziet in een sluitende regeling hoe omgegaan moet worden met de verdeling van overschotten en tekorten. Parallel aan dat gegeven was er de behoefte te komen tot een herformulering van de gemeenschappelijke regeling. In dit verband is overwogen de huidige regeling in twee stappen te transformeren naar een actuele en toekomstbestendige regeling. De eerste stap, die nu aan de orde is, richt zich op het wegnemen van een aantal knelpunten en het actualiseren van de regeling. De knelpunten zijn gelegen in een onvoldoende sluitende regeling van de financiële afdoening van overschotten en tekorten op het inkomensdeel en het re-integratiedeel van het participatiebudget. Een tweede herziening met een beoogde inwerkingtreding van 1 januari 2012 wordt separaat voorbereid en zal afhankelijk zijn van de ontwikkeling van een regionale visie op de sociaal-economische samenwerking in de regio Midden-Langstraat en de mogelijke veranderingen rondom de dienstverlening aan de onderkant van de arbeidsmarkt (WWB, WIJ, Wajong, Wsw).

Wat willen we bereiken?

Een conceptvoorstel gemeenschappelijke regeling voor de colleges en de raden van Heusden, Loon op Zand en Waalwijk, waarin de huidige tekortkomingen zijn geëlimineerd. Dus met inbegrip van een actualisering van de huidige gemeenschappelijke regeling en een sluitende regeling voor overschotten en tekorten op het gebundelde budget voor de inkomensvoorzieningen (inkomensdeel) en het re-integratiedeel van het participatiebudget.

De volgende onderwerpen zijn in de conceptverordening aangepast:

- Verdeelmodel inkomensdeel

Op basis van de huidige verordening kunnen overschotten op het inkomensdeel tot maximaal 15% van het jaarbudget worden gereserveerd. In verband met het bereiken van het maximale plafond is het surplus over de jaren 2008 en 2009 afgeroomd. Het surplus 2008 is verdeeld op basis van de verdeelsleutel voor de apparaatskosten. Voor 2009 is een specifieke regeling voorgesteld, waarbij het surplus afgeroomd wordt met een eenmalige betaling aan Waalwijk van € 500.000 en het inzetten van het restant van € 266.145 als tijdelijke voorziening ter dekking van het tekort op het inkomensdeel. Gehoord de raden neemt u hierover op 22 november een definitief besluit.

Het afkomen van overschotten zal zich in 2010 en 2011 niet herhalen. Zowel voor 2010 als voor 2011 wordt een tekort verwacht, ook na het inzetten van de huidige reserve. Inzet is dat voor de periode daarna een toekomstbestendige gemeenschappelijke regeling van kracht is op basis van geactualiseerde uitgangspunten rondom regionale samenwerking.

Dit betekent dat de nieuwe regeling zich moet richten op zowel overschotten als tekorten. Het dagelijks bestuur heeft in dit kader overwogen dat een nieuwe regeling gebaseerd moet zijn op de lijn die in het verleden is getrokken.

Dit betekent dat een surplus op de reserve inkomensdeel wordt verdeeld over de gemeenten naar analogie van de verdeelsleutel die geldt voor de apparaatskosten. Op het aldus berekende bedrag worden negatieve bijdragen aan de reserves eerst in mindering gebracht.

Een tekort op het inkomensdeel dat niet gedekt kan worden door de reserve komt eveneens naar analogie van de verdeelsleutel voor de apparaatskosten ten laste van de gemeenten. Een bijdrage in dit tekort is echter niet van toepassing op de individuele gemeenten met een overschot.

Op basis van de huidige inzichten verwacht de ISD voor 2010 een tekort van € 2,5 miljoen op het inkomensdeel. Voor 2011 wordt gerekend op een tekort van € 2,2 miljoen. Uitgaande van deze verwachtingen voor 2010 en 2011 leidt de voorgestelde regeling voor deze jaren tot de navolgende berekening en verdeling van het te verwachten tekort. Nogmaals wordt opgemerkt dat deze regeling van tijdelijke aard is en wel voor de jaren 2010 en 2011. Vervolgens moet er een duurzame regeling in een toekomstbestendige gemeenschappelijke regeling vastgelegd zijn.

	2010	2011
<i>Tekort I-deel</i>	2.500.000	2.200.000
waarvan		
Tekort Heusden	1.300.000	1.100.000
Tekort Loon op Zand	400.000	300.000
Tekort Waalwijk	800.000	800.000
Mogelijke dekking door		
Reserve I-deel	<u>2.272.000</u>	<u>0</u>
(incl. tijdelijke voorziening)		
<i>Restanttekort</i>	228.000	2.200.000
Bijdrage Heusden (37%)	84.000	814.000
Bijdrage Loon op Zand (18%)	41.000	396.000
Bijdrage Waalwijk (45%)	103.000	990.000

Het dagelijks bestuur heeft overwogen dat verschillende modellen gehanteerd kunnen worden. Elk model heeft weer zijn eigen kenmerken, waarbij steeds discussie kan ontstaan over het gewicht van de voor- en nadelen voor een individuele gemeente. De bovenstaande berekening doet volgens het bestuur het meest recht aan de huidige (overgangs)situatie en de historie van de ISD.

- Reserve risico- en innovatiefonds

Huidige reserve inkomensdeel wordt vervangen door een risicofonds met een reserveringsmogelijkheid tot 15% van het jaarbudget. Dit draagt bij aan het ondervangen van risico's zoals bij een recessie. Daarnaast worden de bestemmingsmogelijkheden van dit fonds vergroot door het fonds ook te benutten voor innovaties. Dit sluit aan bij de bedoelingen van de WWB en van het Ministerie van SZW om aandacht te hebben voor vernieuwingen. Vernieuwingen die ook positieve invloed kunnen hebben op de uitgaven inkomensdeel. Een dergelijke keuze maakt het mogelijk financiële dekking te vinden voor het opstarten van pilots, al dan niet in samenwerking met andere gemeenten/derden.

- Re-integratiedeel van het Participatiebudget.

Er wordt geen onderscheid gemaakt in de dienstverlening voor burgers in de regio. De budgetten worden intergemeentelijk ingezet. Dit komt overeen met de eerdere besluitvorming in uw AB. Wel wordt via de huidige redactie gemeenten de mogelijkheid geboden om een gedeelte van het re-integratiedeel op verzoek van een individuele gemeente te laten bestemmen voor educatie- en inburgeringsactiviteiten van personen die behoren tot de doelgroep van de ISD.

Er is geen specifieke regeling opgenomen voor eventuele tekorten op dit budget. Het dagelijks bestuur heeft in dit opzicht de werkorganisatie opgedragen het budget zodanig in te zetten dat een gezamenlijk tekort wordt vermeden.

- Omschrijving takenpakket

In de Memorie van Toelichting is ruimer aandacht besteed aan de kerntaken van de ISD (artikel 5) en de taken die in mandaat worden uitgevoerd (artikel 6). Verder is de relatie tussen de gemeente en het uitvoeringsorgaan hier nader toegelicht.

In artikel 6 is een artikellid toegevoegd dat het mogelijk maakt toekomstige taken onder de regeling te brengen na voorafgaande instemming van het AB. Kostenverrekening en overige voorwaarden worden in zo'n geval in een uitvoeringsovereenkomst vastgelegd.

- Betere beschrijving van c.q. meer inzicht in de relatie tussen leden van het dagelijks en algemeen bestuur en colleges en raden.

In het algemene gedeelte van de Memorie van Toelichting is dit nader toegelicht.

- Differentiatie in bestuursinvloed

Op dit moment geldt voor het AB het principe van besluitvorming op basis van meerderheid van stemmen. Andere opties zijn uniforme besluitvorming en besluitvorming met gekwalificeerde meerderheid. Het dagelijks bestuur wil komen tot een besluitvorming, die meer dan nu gedragen wordt door alle gemeenten. Voorgesteld wordt de besluitvorming te baseren op een gekwalificeerde meerderheid. In artikel 13 is dit uitgewerkt in die zin dat voor het nemen van besluiten meer dan de helft van het aantal stemmen vereist is, waaronder van elke gemeente minimaal een stem bevordert.

- Overige aanpassingen

Tot slot zijn een beperkt aantal veranderingen in de conceptverordening verwerkt. Deze zijn van uiteenlopende aard, zoals wijziging van naamgeving (Wet inburgering in artikel 6), een logischer indeling van artikelliden (directe en indirecte kosten in resp. de artt. 35 en 36), het verwijderen van taken die niet meer aan de orde zijn (klachtcoördinatie door Waalwijk, artikel 29; het per kwartaal verstrekken van een bestuursrapportage aan het college, artikel 32) of veranderingen die het gevolg zijn van herziening van de Wet gemeenschappelijke regelingen (vervallen goedkeuring door GS). Daarnaast zijn enkele redactionele verbeteringen doorgevoerd (artikel 35, tweede lid onder b; artikel 36 onder 1b).

- Ingangsdatum

De voorgenomen ingangsdatum van de regeling is 1 januari 2011. Vaststelling van de verordening zal niet voor deze datum geconcretiseerd zijn. Desondanks wordt 1 januari 2011 als ingangsdatum gehanteerd, omdat de verrekening van overschotten/tekorten per kalenderjaar gebeurt.

- Verrekening resultaat inkomensdeel 2010

Het dagelijks bestuur heeft overwogen dat de herziening van de gemeenschappelijke regeling 'met terugwerkende kracht' over 2010 niet mogelijk is. Met name de bepaling over de invoering van een gekwalificeerde meerderheid staat hieraan in de weg.

Gelet op het te verwachten tekort over 2010 betekent dit dat u als algemeen bestuur verantwoordelijk bent voor de verdeling van het tekort, waarbij voorgesteld wordt aansluiting te vinden bij de verdeelsleutel in de herziene gemeenschappelijke regeling.

Wat gaan we daarvoor doen?

Colleges en raden positief adviseren over de bijgevoegde conceptverordening gemeenschappelijke regeling ISD Midden-Langstraat.

Wat gaat het kosten?

Niet van toepassing.

Adviezen in- en extern

- De beleidsmedewerkers en controllers van de gemeenten. Met name over de financiële paragraaf is uitvoerig overleg geweest.
- Het voorstel dat nu in de gemeenschappelijke regeling staat is vooraf afgestemd met de colleges. Waalwijk heeft te kennen gegeven zich te kunnen vinden in het verdeelmodel. Maar omdat de bijdrage over 2011 naar verwachting hoger uitvalt dan het eigen tekort, wordt wel

een beroep gedaan op een extra inzet op het bestand van Waalwijk. De gemeente Heusden stemt eveneens in met het voorstel. De gemeente Loon op Zand heeft nog niet kunnen reageren. Het navolgende voorstel geldt dan ook onder voorbehoud van de reactie van het college van Loon op Zand.

- De WWB-kamer plaatst kanttekeningen bij het percentage van 15%. Naar de mening van de kamer is dit percentage te laag, omdat de reserve dermate beperkt kan zijn dat deze in een jaar tijd uitgeput is. Dit klopt. Anderzijds richt deze herziening zich op een aantal noodzakelijke aanpassingen ter overbrugging naar een volledige heroverweging van de regeling voor de jaren 2012 en volgende. Verwacht wordt dat 2011 met negatieve cijfers afgesloten wordt. In dit opzicht is de hoogte van de reserveringsmogelijkheid minder relevant. Verder is het voor de kamer niet duidelijk of er nu 2 fondsen gecreëerd worden, een reservefonds en een innovatiefonds. Zoals hiervoor al aangegeven is (zie 2), is dat niet het geval. De redactie van de betreffende zinsnede is naar aanleiding van deze opmerking aangepast (één in plaats van een). Tot slot vindt de kamer dat de gelden die door het Rijk ter beschikking worden gesteld aan klanten van de ISD in beginsel ook ter beschikking moeten blijven van de dienst en er dus geen teruggave aan de gemeente(n) is. De discussie over de verdeelsleutel vindt de WWB-kamer overbodig. Daarover wordt daarom geen uitspraak gedaan. Deze opvatting sluit aan bij de eerdere reacties van de WWB-kamer over de afroaming van de reserve I-deel. In relatie tot mogelijke tekorten is echter wel een regeling nodig.

Voorstel:

- Instemmen met de 3de herziening van de gemeenschappelijke regeling ISD Midden-Langstraat met inachtneming van de voorgestelde financiële verdeelsystematiek. Dit onder voorbehoud van een positieve reactie van het college van Loon op Zand.
- Na ontvangst van deze reactie de colleges en raden voorstellen over te gaan tot vaststelling van de 3de herziene verordening gemeenschappelijke regeling ISD Midden-Langstraat overeenkomstig het bijgevoegde concept.
- Voor de verdeling van het resultaat 2010 aansluiten bij de bepalingen van de 3de herziene verordening gemeenschappelijke regeling ISD Midden-Langstraat.

Dagtekening, 16 november 2010